

เฉลิมศาสตร์ วิเชียรเพริศ 2550: ภาวะความยากจนและการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรไทย
ปีเพาะปลูก 2547/48 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร
อาจารย์อภิชาติ คະลุมเพรย์, Ph.D. 114 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ ภาวะความยากจน และ การกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่ครัวเรือนเกษตรกรจะประสบปัญหาความยากจน โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร ปีเพาะปลูก 2547/48 จำนวนทั้งหมด 11,612 ครัวเรือน ในการวิเคราะห์ภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรกรใช้ดัชนี เอฟจีทีและค่าสัดส่วนคนจน การวิเคราะห์การกระจายรายได้ใช้ค่าเชอร์รี่ล็อกและค่าสัมประสิทธิ์จินีเทียม และการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่ครัวเรือนเกษตรกรจะประสบปัญหาความยากจนใช้แบบจำลองโลจิท

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มครัวเรือนเกษตรกรที่ประสบปัญหาภาวะความยากจนมากที่สุด ได้แก่ 1) ครัวเรือนเกษตรกรที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 และมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี 2) มีการถือครองที่ดินมากกว่า 1 ประเภท 3) มีขนาดฟาร์มโดยเฉลี่ยประมาณ 10-19 ไร่ 6) อาศัยอยู่นอกเขตชลประทาน 4) อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5) มีสัดส่วนฟุ้งฟิงอยู่ระหว่าง 0.51-0.75 และ 6) ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการทางการเกษตร ส่วนโอกาสในการเข้าอบรมวิชาการทางการเกษตร และการมีรายได้เงินสดเกษตรกรในฟาร์ม พบว่าส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้มากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่ครัวเรือนเกษตรกรจะประสบปัญหาความยากจน ได้แก่ โอกาสในการเข้าอบรมวิชาการทางการเกษตร ทำเลที่ตั้ง ขนาดฟาร์ม กิจกรรมการผลิตทางการเกษตร ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน เขตพื้นที่ชลประทาน ลักษณะการถือครองที่ดิน สัดส่วนฟุ้งฟิง อายุของหัวหน้าครัวเรือน เพศของหัวหน้าครัวเรือน เงินสดจากการเกษตรในฟาร์ม เงินสดจากการเกษตรอื่นๆในฟาร์ม และ รายได้จากนอกภาคการเกษตรในฟาร์ม

การศึกษานี้ให้ข้อเสนอแนะว่า ภาครัฐควรเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรได้รับความรู้ทางการเกษตร ที่ถูกต้อง ขยายเขตพื้นที่ชลประทาน สนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือน ขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน และ ให้การสนับสนุนด้านการตลาด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการลดปัญหาความยากจน และการกระจายรายได้

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ